

Tóth László

Ami az előadásokból kimaradt*

1988 novemberéig a szabadkai Kerületi Bíróság büntető ötös tanácsát vezettem. A rám bízott súlyos gazdasági bűnesetektől egészen világosan kiolvashattam azt a teljes erkölcsi leépülést, amely során ez az egész ország a kommunizmus eltűnésével, összeomlásával maga is összeomlott. Szinte kivétel nélkül minden nagyobb gazdasági bűnesetnél megfigyelhető volt, hogy ismert és neves akkori politikusok ujjá is benne volt a fosztogatásokban, a közvagyon dézsmálásában. Egyes politikusokat akár el is márszthalhatott volna a tanácsom, annyi bizonyíték állt a rendelkezésünkre. Ellenben nem volt ügyészi vád, így ez elmaradt. Ugyanakkor az is megfigyelhető volt, hogy általában bűnbakokat, kisebb beosztású egyedeket állítottak a bíróság elé, és a gazdasági harcban azokkal számoltak le, akik valamilyen módon összekülönböztek a pártvezetőkkel. Másrészt a gazdasági bűnözés elleni harc porhintésként szolgált a társadalom irányában. Azt szerették volna megmutatni, hogy tényleges harc folyik az elferdülések ellen, közben a visszaéléseknek csak nagyon kis része került bíróság elé.

- 1988 végéig - 11 éven keresztül - magyar és szerb nyelven előadó voltam a kumroveci pártiskola szabadkai tagozatán. Témáim az alkotmányjogot és az emberi szabadságjogokat ölelték fel. Az egyik előadá-

* Írásbeli hozzászólás

somon számomra személyesen nem ismert pártfunkcionárius is meglapult, és utólag kemény kritikát kaptam, mert nem voltam vonalas. A tizenegy generációból nyolc hívott meg záróbankettjére. Utólag mondták el a diákjaim, hogy azért kedvelték előadásaimat, mert nem köntörfalaztam, és ki mertem mondani a véleményemet. Ezeknek a fiataloknak már igen nehéz volt, sőt nem is lehetett mindent bemészélni.

- 1992-ben, a horvát háború tombolásának idején Bécsben üzleti tárgyalást folytattunk bizonyos Jos van Allen holland származású üzletemberrel és csapatával. A II. világháború óta járta a volt Jugoszláviát, folyékonyan megtanulta a délszláv nyelveket. Elmondta, hogy az ország minden részét bejárta, és mindenütt nagyon vendégszerető, segítőkész, barátságos népekre talált, és nem tudja megérteni, hogyan tudják egymást annyira gyűlölni. Különösképpen nem tudja felfogni, miféle emberek lehetnek, és emberek-e egyáltalán, akik képesek arra, hogy Dubrovnikot rombolják.

- Nem tudom megérteni, és azt hiszem, külön tanulmányozást igényel az a kérdés, hogy honnan van az, hogy ha egy magyar fiú vagy leányzó vegyes házasságra lép, a gyermekeik nagyon sok esetben nem tudnak magyarul.

- Úgy vélem, a Volt egyszer egy Jugoszlávia című tanácskozáson az igen tartalmas előadásokból és véleménycseréből egy nagyon fontos dolog kimaradt. Nevezetesen az, hogy balsorsunk sorozatának igen jelentős táptalaja a magyar összefogás és összetartás hiánya. Ennyit gondoltam hozzáfűzni a tanácskozáshoz.